

iteq; & oratorij amplitudinis virtutem repertū esse scriptū reliquit.
 Hinc Poetarū parens multus/Plinio autē passim, ingenioꝝ fons, oris
 riuꝝq; foeculentissimus dicitur suæ operis fortunam, suæ maternū esse
 riuꝝ. Nec temere putandū est euenisse q; eū mingeret Galatæ picior
 effigauerit, iustaq; alios Poetas vrinam colligentes, Nec mirum q;
 Ptolemeus Philopater ei templū dicitur, eū de eius origine tot inchi
 q; vrbes autore Gellio: certarint, nec tamē vnde fuerit cōsiderit, qua
 in re illud quoq; memorandū est quod Plini scriptis cap. secundo lib.
 trigésimi. Appionem Grammaticum se aliquādo euocasse umbras, ad
 percontandū Homerus qua patria quibusq; parentibus natus eiset,
 nō tamen unū profiteri, quid sibi respondisset, vnde perq; de eo
 probabile est Antipatris Eulogium, a Plutarcho citatum, quod Latī
 ne sic habet.

Dicere a multis Colophonis alumnus Homere,

Hic te Smyrnum credit at ille Chium.

Quin & Ion quidam, quidam Salamina super ham

Thessaliam multi te genuisse ferunt.

Sunt & qui memorent alibi te sedibus ortum,

Sic varijs natus crederis esse locis.

Dicere si liceat mihi Phœbe oracula/oculum

Certa tibi patria est Calliopea parens.

Nec indecore libro quinto Satur. Macrobius, quū tria impossibilia
 proponit, primū leui fulmen, secundū Herculi clauū eripere, tertium
 aut impossibile, Homero verbum subtrahere, Cuius doctrina Græcōꝝ
 gestis æternitas quædam accessisse videtur, ut ergo in Hebræis quum
 maxime veneretur David existat, ita in Græcis, quæ admittuntur Ho
 merus: vt inter Latinos Virgilius omnes suæ lingvæ Poetas vetustio
 res longo post se intervallo respiciens, de quorū serie & parte tam rōe
 referentis. Suis enim in locis vt quorū oportune incidere, amplio
 rem, de Græcis, mentionem facimus.

QUI VETVSTISSIMI APVD LATINOS POETAE,

& mihi de Ennij & Maronis laudibus. TIT. V.

Atti scriptores, vt aliarū artium honestarū, legimusq;
 & religionis originem in herbis/Græcis acceptā refe
 runt, ita & Poetas studia ab iisdem per solentē suorū
 imitationē derivata esse, & vniuersitati absoluta fa
 tentur: nō tamē est q; putemus vel in hac lingua, Poe
 iteq; statim laudem gratiūq; ex repentino aliquo ful
 gore quo præfiterit, emicuisse, cum indubium sit ante Lucretij illum

Andronicū / qui vt Cicero scripsit primus Romæ fabulâ dedit: & seq̃ a
Pop. Romano geltas, autore Diomede vnde viginti libris complexus
est / carminū decematorū vsum studiumq̃ fuisse, Numiq̃ est s̃pori-
bus cum iacta vrbis fundamenta nondū plene coaluissent, carmina
Salioꝝ facta sunt / quꝝ memoris certis contexta. Ouidius scribit libr.
Falso. tertio his verbis. iam dederat Salis. a salu nomina dicta: Ar-
ma q̃ & ad certos verba canenda modos. Tunc sic Mamurios: mer-
ces mihi gloria datur / Nomina q̃ in extremo carmine nostra sonant;
Ouidio Horatius subscribit li. Epist. 2. iam Saliare Numq̃ carmē qui
laudat, & illud / Quod meū ignorat, solus vult scire videri. &c. Quis
& Lucreti Numam Salios astitit ferre: ac per vrbem ire canentes care-
mina eam tripudij solennisq̃ saltatu soluisse scribit. Præterea & Licin-
ius Tegula, & Martius vates satiricoꝝ carminum fide cōmendati
sunt. Cato quoq̃ in originalibus suis testans est, autore Cicero: Tu-
sculana prima. Solitos esse in epulis canere consuetos ad Tybicinā de
clarorū hominū virtutibus. Andronicus tamē, qui priorū conatibus
locupletior factus, vsq̃ opulentiore aditus / oculos aureq̃ populi
Ro. positiori gratia cōmouit: cū ad eius artis quasi fastigiū quoddā
peruenisse videret. Hic vt Eusebius scribit a Lino Salmatore ob in-
genij elegantia, q̃que suos filios erudierat / libertate donatus est, do-
cuiq̃ Romæ anno ante Emū Rudij Calabria oppido natū, vt Mela
& Silius: vt vero Eusebius Tartarū annū circiter. Dixit. ab vrb. cond.
Hic vt posterior, ita sublimior, & qui exercitatissima eruditione alle-
quid prius laudis gloriæq̃ dempserit, nam trium linguarū peritus,
Latinæ, Græcæ, & Cæcæ, singulas ita calluit, vt in Græcis Catonem etiā
num inuenit erudierit, in Latinis cū Annales rerū maxime Punico bel-
li secūdo gestarum cōscribere libris multis (nam decimus octauus
Gellio citatur) maximis viris gratus & familiaris factus: ipse cum
primis Scipioni Africano, qui cum genitū sepulcrū quiete dignatus
est, erecta quoq̃ iuxta statua. Pli. autore. Hic Cicero adeo rerū exte-
narum negligēse studium abiecit, vt vnus ancillæ ministerio contem-
tus, paruisq̃ edibus in Auernio habitis, q̃quo & libero animo duo /
q̃q̃ maxima alijs incōmoda vident, sustinere: Senectutē videlicet et
paupertatē vsq̃ maxime annis eudendꝝ carminū studiū addidit
fuerit, qui reliquis ad cogitandū lucubrandaq̃ minime otium idonei
iudicari, nam autore Varrone duodecimū annalem conscripsit cum
septimū & sexagesimū annū ageret: septuagesimo de hinc anno vita
finctus autore Cicero: quē tibi mi Frater, hoc in loco, & copiosius
indice: quo dignior inter vntiores Latinos memoria est, nam non
solū Heroica grauitate, rerumq̃ Hexametro descriptas ingenio ce-
lebris est, sed ob id etiā q̃ & Satyras & Comœdias, Tragediasq̃,

multa gratia & laude cōposuit. Ille ergo Ennius est, qui (ut Lucret. ait
 li. primo) primus amœno Detulit ex Helicone perennis fronde coro-
 nam, Per gentes Italas hominū quę clara ducit: Quę venerandū ex-
 istimat li. 10. Quintilianus, ut sacros vetulit atq; lucos adorantibus q̄
 bus grandia & antiqua robora, nō tantū speciem habent quantam
 religionē, Hoc dicit post Andronicū / Bello Punico secūdo Musa pen-
 nato gradu, intulit scē in bellicosam Romulū gentem stram, Ut Por-
 tius Licinius Poet. Romanus aliquid ex cœcino Horatius certe Ennī
 & sapientē & alterū Homerū appellat. Notandū t̄ a Criticis scribit,
 q̄ ex quo Homeri animū in se metempsychos Pythagoras transmī-
 grassē adseruerit, humiliter fueret & asperius laberet / q̄ promissorū
 ratio postularit: quod quidē quis est qui itati tam grandi nō condo-
 net: cum omnū rerū magnas per ardua principia sint, que si rudia
 videantur, facilius sit carpere q̄ imitari. ENNI VM secūm Poetę M.
 Plauti. Gr. Neuis. Statius Cecilius. L. Accius. Pub. Terentius C.
 Lucilius. Sextus Turpillus aliq̄ nō nulli, Theatrū amplecti, cōmunitis
 hominū fortune rationē depingere maluerūt, q̄ Enniantis veltigis in
 vniuersum trāsferere: hoc quidē eo d̄porcincōmode. Populus est
 rudis adhuc armisq; potius q̄ studijs deditus, nullis rectius ceteris-
 q̄ illecebris emollii trahitq; in cultisq; studijs amorem cultur atq;
 videbant q̄ fabularum spectaculo, quę aut ciuilia studia, aut regum
 fortunas viceq; quas tam ipsi maxime molebant, / deditibus ludis
 amularent. Hicq; certe factū est, ut ferocioribus paulatim refrenatis
 animis, Poetę sustinerent, quibus ab initio, autore Cicertone, gratiā
 p̄q̄ exigua erat: Natura ita semp̄ esse quō instituit, ut rebū quę
 aut nouę aut insuetę existimant difficilis vias permittat. Et hi quidē
 ferē Fratres qui hactenus nominati sunt inter Poetas Latinos vetul-
 tates referunt / quibus nō iniuria posteriores, quicq; multo limatio-
 res & cultiores fuerint, quispiā ad hęcē posset / aduicq; Cesarū tem-
 pora, ipsūq; Mantuanū Vergiliū, cui eam gratiā nature benigni-
 tas elargita est ut esset, quem oēs Latine lingue Poetę, quasi ex arce
 aliqua promineret p̄spicerent & admirarent. Huic est cumulatę mu-
 lis Gratia in Heroico p̄sertim poematis genere feliciter affuere,
 in cuius manus palma statuta est, quā priores quotquot sunt, ut non
 attigerit, ita nec posteri quotquot venient Vati eripiant. Ideoq; dil-
 gentissimas rerū obscurarū & dignarū scito obseruator Macrobius
 Maronē nō humano sed diuino ingenio multa p̄uidisse ait, neq; aliū
 ducem secutū q̄ ipsam rerū omnū materē naturā: atq; vnū quodē
 ex omnū diuerstasē d̄peramentū scelle. Cuius ex lib. quinto verba
 ex omnū memoratu, placuit hic inferi, ut tibi inrer extera scita di-
 gna in promptu forent. Quippe (inquit) si mundū illū diligēter inspi-

cias, magna similitudine diuini illius & huius Poetici operis inuenies
Nam qualiter eloquentia Maronis ad omnium mores integra est, tunc
breuis, tunc copiosa, tunc secca, tunc florida, nunc simul omnia, incedit
lenis aut terrens: sic terra ipsa hic leua segetibus & pratis, sibi siluis &
rupibus hirsuta, hic secca harenis, hic irrigua fontibus, pars uasto
aperitur mari. &c. Idem lib. primo multa adducens in Maronis lau-
dem facticia, tandem persona Simachi sic inquit. Hęc est quidē Maro-
nis gloria, ut nullius laudibus crescat, nullius vituperatione minuat.
Hęc Macrobius Vergilio tribuit, qui tamē multis in locis adco sui ope-
ris auarus & oculatus censor est, ut doctissimis uiris nimis in alieno
opere lapsi uise existimes. *Quintilianus/ Virgilium omnium Heroicorū
Poetarū/ sine Gręcos quis nominet sine Latinos proxime ad Home-
ri poema accessisse asserit. Vtor (inquit) uerbis istidem quę ab Afro
Domitio iuuenis excepi, qui mihi in interrogati, quid Homero crederet
maxime accedere: Secūdus inquit: est Virgilius: propior tamē primō
quā tertio. Inquid sententiā illud Alcinj Poetę fere cadit.*

De numero Vatum si quis seponat Homerum: *Virg. lib. 1. l. 1.*

Longe erit a primo quisq; secundus erit. *Virg. lib. 1. l. 1.*

Et si post primum Maro seponatur Homerus, *Virg. lib. 1. l. 1.*

Longe erit a primo quisq; secundus erit. *Virg. lib. 1. l. 1.*

Sunt tamē hodie qui Gręcos erudientis percallidi & eruditi/meliora
Maronem lingua latina fecisse pleraq; quę translulerit, affirmant.
Hinc illud ex Gręco Eulogium, quod Stephanus de uerbis annota-
uit, rectius mihi cadere uidetur.

Gratus & Ausonj Cygnus spirabat ab ore *Virg. lib. 1. l. 1.*

Snauloquo lepidum neq; Virgilius olim *Virg. lib. 1. l. 1.*

Roma nouum exultis sibi quem natiuit Homerus. *Virg. lib. 1. l. 1.*

Cornelius quoq; Tacitus loculenta histeria scriptor, in libro de ge-
nere Eloquũtior non corruptę Maronis amulissimes sic refert. Malo
securū & lecerit Virgilij loculum, in quo tñ neq; apud Diuū Augu-
stam gratis caruit, neq; apud P. R. noticia/ testes Augusti Epitholę: te-
stis ipse populus, qui audis in Theatro uerbis Virgilij, surrexit uul-
uerus & forte p̄sentē spectantemq; Virgilij ueneratus est, sic quasi
Augustum. Hęc Tacitus, cui non difforme est quod Synchronus Virgi-
lij Propertius cecinit.

Cedite scriptores Romani, Cedite Graij/ *Virg. lib. 1. l. 1.*

Nescio quid manus nascitur illade. *Virg. lib. 1. l. 1.*

Alexandri imperatoris iudiciū, summę auctoritati tanti Poetę accedit,
qui cum de Poetis animo colligeret Maronē Platonē Poetarū nūcu-
pare cõsueuit, quem ut Macrobius scripsit nullius uisq; disciplinę erro-
mouit, tamq; ob eam usurpare de hoc principe uari potes: Frater:

quod de Cicerone Plinius afferuit, Maronē videlicet extra omnē in-
genij Alcam positū esse. Hic Ecclesiastici scriptores Lactan. & Augu-
stinus, primū Latinos; / omniūq; p̄clarissimū & optimū Vati noma-
nē. Adeo eū insigni modestia fuisse dicit, vt vulgo appellatus Par-
thetas fuerit, auctore Donato: vt obiter eruditioni morum etiā pro-
bitatem adificiamus: ne cui nō absolutus satis videri Vates possit quē
omnes studiosi venerent. Amabile illud & gratia pleni de eo Hilarij
Distichon est.

Lucis damna nihil tanto nocere Poete.

Quem presentat honores carminis & Plutol.

Cui nostrū quoq; epigrāma subscripsimus quod aliquōdo mihi ex-
terit Petrus meus A perbaechus, vir vere doctus, & de cultioribus
studijs nō mediocre meritis quādo ab hinc quadringentio cōmuni
conabentū, vicesim inter secundas menses, animos gratia exercitiū
nostris provocabamus, quod tibi Frater: dono decimūquiescē annū
agēti, nec pono quasi Maronē laudare velim, qui amplius laudari nō
potest sed vt ad maiora quādoq; laudē exēplo Fratris, mouearis.

Græcia grandiloquo peperit sibi carmine famam,

Smyrnenus cuius auctor Homerus erat.

Hæc adeo oculos terrarū repleret omnes,

Vt simili nullū duceret esse locum,

Ast vbi Mantos procedit Vatis aena,

Inq; tonos creuit Musa pudica graues,

Virgilium falsa est Atis, qui posset Homero

Opponi, & sanq; carminis esse paris.

Nec mirum, nam verba suis Vati addita rebus,

Resq; suis verbis, vno in honore manent.

Mixtum cum Petrus cōspexisset, palamo subico in manus correpto
in cōmuni placitum celeriter admodū sed diligenter hoc perbreue
vt solet: subiecit.

Si modo Virgilio maiores fata dedissent

Lucæ moras, cooptam sanctitas esset opus.

At quia Parca serox vincendum iuuit Homerum,

Victoremq; suum sustulit ante diem,

Non emendato compar sibi gloria verba est

Quam de maturo carmine Homerus habet:

Sic quoniam Latium tenuit fortuna Maronem

Vincere, Meronio sic factis esse parem.

Et cōmode admodū Petrus, nam si destinato flammis opere, quod
sugnimis graui censuræ, luce non dū dignū vsū est tantū meruit,
vt Homerū, sive ceterouersa quauersit inter Poetas Latinos, quanta

illum gloria manebat, si superstiti e capis extremi manu impetere li-
entis et nec ducere, quo diuinius ille animus, inuenerat. Huius nos
deinceps per intervalla locis oportunis mentionem honorifici facie-
mus. Nunc te ignorare nolo, quod loci, tui linguarum, Hebraicę Gręcę
& Latine claritas & amplitudo Poeticę ut pecuniam & dignę pul-
cherrimarum rerum cōmentio sibi alciuerint: mukas tamē alioqui ge-
tes quarum animis vel natura provocante: ista hęc, ut diximus, offerri
potuit, tractasse eam suisq; infirmas delectis constat, Nā ut reliquas
interim preterci, ania ducti persipe: Frater: quanta vigilia / studio /
opera, eam Germani in linguam suam copi; & elegantē capacissimę
duxerint: quorū hodie concitata rhythmis exactissimis, & syllabę
delectissimo casu, deop rebas varijs composita. carmina in modesti-
orum hominū vīs versant; & illa quidem percutiēta, nec nisi ab erudi-
tissimis variarū rerum Vanbus facta. Extollunt virtutū commo-
da, laudantur Heroum ingentia gesta, quę ut Poetica in aperto elset,
sēta veris adnexa mira quadā gratia continēt: hinc illi fortis virosq;
errores multiplices descripti, inter quos Erastus quidā populo cele-
bratur: hinc grates etiam cū gigantibus pugna summo decore despi-
cit, quas Theodoricus Veronensis, vulgo Dietrich von Bern, appella-
tus cum immans fortitudinis gigante Sigiseto: ut ipsi dicunt: gēse-
rit, in quibus omnibus seruatissimę & signatę locorū descriptiones, &
oratorum mirę proprietates, colorum quoq; rerumq; ad Poeticam
pertinentiū obliu nationis studij pleng: quę cum mecum cogitarem, vi-
deremq; nil esse nisi quādam Poeticam, quę linguę etiam quām alij
Barbarā vocant accessisset, spē me amplissimus ardor in tam ama-
tę rōdibus existim gentibus profectiois deofulationem contriuit.
Quid illa in mediū afferam carmina: que religionis consertissima,
nemo nisi rerum diuinaū perites recte intelligit: quo rōre: qua de-
gantia & granitate: qua vocabulorū proprietate & urbanitate con-
stant: Casus Trinitatis arcana: temporū initia: Sanctos; Eulogias;
Christi naturarū & passionis mysteria, virtutis pęnna: sēclerū su-
plicita: atq; ea quidem, nec eisdem contexta nomen: nec una rhythmi
spōie. Quis nō asserat hanc granitissimā Poeticę: quis nō delecte-
tur: que ex altissimis & Latinas literas callentibus ingenijs ad rudi-
ores gratis nostrę animos peruenit: quę fidei nostrę: & religionis pro-
pagandę gratia indubie instituta: di: nec videbant populares animi:
graudus in rebas rectas doceri: induciq; posse q; veritatis melodo-
dōnitę carmine. Itaq; mihi isti artifices & p̄fēsores veritatis qui-
cumq; fuerint: Frater Cypri quidā: & Amphionis & Lini fuisse vi-
dentur: qui: ut illi fues; suauissima lyra: hoc est prudētissima eloquē-
tia, & carminis illecebrosō concētu: rude vulgus nostrū melioribus
moribus

moribus: Et materia sancti ore manifestare voluerint. Sed video, ut
 altarū rerum, in huius quoq; doctissimi studij vltimā leuitate tūpore
 nō nihil reperere, nam per plēnas familias, vti parca vix iam
 vestigia huc Germana poemata: & venerabilem quādā grauitate
 p̄fērentia figunt, cū antea, vt ex nata grandioribus accepimus, sac-
 cris rite peractis, a stantibus in altaris prospectu placida voce, pensa-
 tiq; artificiosissime mōneris, vt dei Saluatoris & sanctoꝝ suoz p̄p̄-
 tōtia recitata fuerit, & summa veneratione a circumstante populo
 audita: quod si quis hodie fecerit, erunt qui rem vt ludicrā exhibent,
 rideantq; adeo in multis a maiorū integritate defecimus: malumuf-
 q; quod & de sua grate & genis Christianus querit, inuomunt Ger-
 manam lasciuia carminibus exulare, quā maturis & frugiferis lan-
 guag nostrę mōneri poematis, quę mellicis adeo inebriant, vt exis-
 tem dudū Callimachū & Phylētā a nostris equatos esse: Neq; inop-
 te in tales mōres hoc Perliandū cadit. Hęc sicuti si testitū vena vlla
 patenti viuet in nobis: summa delumbē salua. Hoc natat in labris
 & in vdo est Mzenas & Atya: inq; p̄betis esse illud Eritianū oportet
 ne posset. Vex etenim inuicem animos genis multibres. Sed ad rem
 video, Diante Floritines & Ioannes Bocacius, vernaculę linguz Po-
 etę, res grauitatis sentiq; dignissimas, adeo docte, eleganter, &
 scite descriperunt, vt lectos & probatos etiam doctissimis audiam:
 Verum de his satis.

DE POETARVM LATINORVM SVCCESIONE

in vniuersam, & temporum varietate, & iactura.

TITVLVS. VI.

le mihi tota Latinorū Poetarum successio: postu-
 te materis ordine descurrenda est, cum q; Latine
 linguę maior habenda ratio est, iam etiā, q; ad
 eorum que sequentur intellectu nō parum facient.
 Prius, illud cuiusdā mirum videri debet non iniuria,
 vt in ista & arbores acris inclementiā, ita in eorum
 animū & doctrinę ruinam, que iam ad summū sui splendoris fasti-
 gium perductę erāt, scilicet alteracionem & molliorū temporū scin-
 re vni potuisse. Ceterū inuoluptanti mihi ponitur, in ea que animi
 & indoluit, sunt opera, queq; ratione consistere videtur, hoc in prom-
 ptū dī, vt mihi persuadet, perinde artium estimacionē ex morū tem-
 porumq; qualitate pendere, ac frugem salutem ex acie. Terrę pro-
 deice mortalibus, in mixtis fructibus, molliorem, ac clemens iuvat
 & ferilem facit, molliorū & temperatū serore sistens impedit & op-